

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

АУДИТЫН СЭДЭВ: “УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖҮҮЛЖ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭЭР ТӨСВИЙН ХУУЛЬД ТУСГАЖ БАТАЛСАН ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨСӨВТ ӨРТГИЙН НЭМЭГДЭЛ ЗАРДАЛД ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ”

АУДИТЫН КОД: ГНАГ-2023/15-ШТА-НА

АУДИТ ХИЙСЭН ҮНДЭСЛЭЛ, БҮРЭН ЭРХ: Төрийн аудитын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.5 дахь зүйлийг үндэслэн мөн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрх, Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2022 оны 09 дүгээр тогтоол

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨСӨВТ ӨРТГИЙГ ТООЦОХ, УЛС, ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАХ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫГ ШИНЭЧЛЭХ ШААРДЛАГА ҮҮССЭН БАЙНА

Нэмэлт мэдээллийн эх сурвалж

Гүйцэтгэл-нийцлийн аудитын газрын захирал, тэргүүлэх аудитор Д.Энхболд

Утас: 263755 Цахим хаяг: enkhboldd@audit.gov.mn

Аудитын менежер Н.Анхбаяр

Утас: 262451, Цахим хаяг: ankhbayarn@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Ю.Энхтуяа

Утас 262451, Цахим хаяг: enkhtuyayu@audit.gov.mn

Аудитор: Ж.Оюунтуяа,

М.Баяртогтох,

Б.Буянхишиг,

Б.Золбаяр,

Б.Булган,

Д.Нямжаргал,

Б.Идэрбалжинням,

Б.Ууганбилэг

Улаанбаатар хот 2023 он

АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Аудитын зорилго, хамарсан хүрээ

Улсын төсвөөс санхүүжүүлж хэрэгжүүлэхээр Төсвийн тухай хуульд тусгаж баталсан төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгийн нэмэгдэл зардлын шалтгаан нөхцөлийг тодруулж, дүн шинжилгээ хийн, дүгнэлт гарган, зөвлөмж боловсруулж, дүнг Улсын Их Хурал болон холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд танилцуулахад аудитын зорилт чиглэгдлээ. Үүнд:

- ✓ Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар баригдаж байгаа зарим барилга байгууламжийн төсөвт өртгийн нэмэгдүүлсэн шалтгаан үндэслэлтэй эсэх;
- ✓ Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар баригдаж байгаа зарим барилга байгууламжийн төсөвт өртгийн нэмэгдэл нь Монгол Улсын хууль тогтоомж, норм, дүрэм, стандартын шаардлагад нийцэж байгаа эсэх.

Аудитад Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар баригдаж буй өртөг нэмэгдсэн 323 төсөл арга, хэмжээг хэрэгжүүлж байгаа Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид, түүний харьяа байгууллагууд, Барилгын хөгжлийн төв, Эрчим хүчний үндэсний төв, Зам, тээврийн хөгжлийн төв, холбогдох бусад байгууллага, тендерийн баримт бичиг, батлагдсан зураг, төсөв, магадлалын ерөнхий дүгнэлт, гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээ, ажлын гүйцэтгэл болон гэрээний хэрэгжилтэд эрх бүхий байгууллагаас хяналт хийсэн ажлын тайлан, баталгаажуулсан ажлын гүйцэтгэл, олгосон санхүүжилт болон бусад холбогдох баримт материалыг хамруулсан ба төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн бодит байдал, барилга угсралтын ажлын чанарт хяналт хийхэд цаг хугацааны нөөц хязгаарлагдмал байсан учир зөвхөн цаасан нотлох баримтын хүрээнд гүйцэтгэв.

Аудитын үр дүн

ТӨЛӨВЛӨЛТ

1. Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл, арга хэмжээг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж байгаагаас тооцоолоогүй зардал нэмэгдэж, улсын төсөвт ачаалал үүсгэж байна

Аудитад хамрагдсан нийт төсөл, арга хэмжээний 88 хувь буюу 277 нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, үүнээс газар олголт хийгдээгүй 46, техникийн нөхцөл олгогдоогүй 83, зураг төсөлгүй 135, зураг төсөл нь магадлалаар баталгаажгаагүй 224 төсөл, арга хэмжээг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгажээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4¹, Барилгын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1.11² дэх заалт, Засгийн газрын 2021 оны 160 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам”-ын 3.2.2.2³ дахь заалттай нийцэхгүй байна.

Газар олголтын асуудал бүрэн шийдэгдээгүй төсөл, арга хэмжээг хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгах нь хэрэгжилт удаашрах, газар чөлөөлөлтөөс үүдсэн өртөг нэмэгдэх эрсдэл үүсгэж байна. Төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэхэд газрын байршил тодорхойгүй

¹ Хөрөнгө оруулалтын төсөвт техник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө батлуулсан, хуульд заасан бусад зөвшөөрөл олгогдсон төсөл, арга хэмжээг тусгана.

² зураг төсөлгүй барилга байгууламжийг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулахгүй байх;

³ Барилга байгууламжийн хувьд сүүлийн 2 жилийн дотор хийгдсэн магадлалаар баталгаажсан зураг төсөл болон төсөвтэй байх

байх, хэрэгжих явцад байршлыг өөрчлөн зураг төслийг өөрчлөх, гадна шугам сүлжээний техникийн нөхцөл өөрчлөгдөх зэргээс шалтгаалж төсөвт өртөг өссөн байна

Барилга байгууламж барих газрын асуудлыг бүрэн шийдвэрлэлгүйгээр хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж, гүйцэтгэгчийг шалгаруулан гэрээ байгуулж байгаа нь Барилгын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1.11⁴ дэх заалттай нийцэхгүй байна.

2. Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа магадлалаар баталгаажсан зураг төсөлд үндэслэхгүй байгаа нь тендерт шалгарсан компанид давуу байдал бий болгож байна

Худалдан авах ажиллагааг зураг төсөлгүй зохион байгуулах, үндэслэсэн зураг төсөл нь магадлалаар баталгаажуулж байх, тендер зарлахдаа өөр байршил дахь зургийг ашиглах зэрэг асуудал түгээмэл байна. Тухайлбал:

- Магадлалаар баталгаажуулж зургийг тендерийн баримт бичигт өгч, худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан,
- Тендер шалгаруулалтын явцад барилга байгууламжийн хүчин чадлыг өөрчилсөн,
- Ажил гүйцэтгэгчийг шалгаруулах тендер зарласан боловч шалгарсан гүйцэтгэгч зураг төслөө боловсруулсан,
- Тендерийг өөр байршилд баригдсан барилгын зураг төсөл ашиглан зохион байгуулсан,
- Зарим төсөл, арга хэмжээний зураг төслийг шинэчлэлгүйгээр тендер зарласан,
- Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгасан төсөвт өртгийн дүнд багтаах зорилгоор барилга байгууламжийн ажлыг хэсэгчлэн, ажлын тоо хэмжээг хувааж тендер зарлан, гэрээ байгуулсан зэргээс шалтгаалж төсөвт өртөг нэмэгдэж байна.

3. Санхүүжилтийг хэрэгжих боломжтой байдлаар төлөвлөөгүйгээс зарим төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт удааширч байна

Зарим төсөл, арга хэмжээний санхүүжих дүнг хэт бага буюу тухайн жилийн төсвийн тухай хуульд төсөвт өртгийн 5-10 хувийг төлөвлөснөөс шалтгаалж барилга угсралтын ажил удааширч байна.

Төсөл, арга хэмжээний санхүүжих дүнг төлөвлөхдөө Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3.5⁵ дахь заалт /2022.11.11-ний өдрийн өөрчлөн найруулахаас өмнөх заалт/- хэрэгжүүлээгүй байна.

Барилга байгууламжийн ажил үргэлжлэх хугацаа богино, өвлийн нөхцөлд үргэлжлүүлэхэд нэмэлт зардал шаардагддаг зэрэг үйл ажиллагааны онцлог байдлыг харгалзан хэрэгжих хугацаа, санхүүжилтийг төлөвлөдөг байх шаардлагатай байна.

4. Төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхдээ холбогдох тооцоо судалгаа хийгээгүйгээс хэрэгжилт удааширч, үр өгөөжгүй болох эрсдэл үүсэж байна

Төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхдөө магадлалаар баталгаажуулсан зураг төсөлд үндэслээгүй, зураг төслийг боловсруулахдаа хэрэгжих байршлын хүн амын тоо, байгаль, цаг уурын онцлог зэрэг бодит нөхцөл байдалд үндэслээгүйгээс шалтгаалж нэмэлт зардал үүссэн байна.

Зарим барилга байгууламжийн зураг төслийг иж бүрэн боловсруулаагүйгээс шалтгаалан нэмэлт ажлын дүнгээр төсөвт өртөг өссөн байна.

⁴ зураг төсөлгүй барилга байгууламжийг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулахгүй байх;

⁵ 29.3.5.шинээр эхлэх барилга, байгууламж, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний нийт төсөвт өртгөөс тухайн жилд ногдох хэсэг нь төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хугацаанд тэнцүү хуваарилсан хэмжээнээс багагүй байхаар тооцож тусгах.

Төсөл, арга хэмжээний зураг төсөл боловсруулсны дараа газрын байршил өөрчлөх, инженер геологийн дүгнэлтээс шалтгаалж суурийн хийцлэл, зураг төсөл өөрчлөгдөх асуудал гарч байгаа нь Барилгын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1. Зураг төсөлд тавих шаардлага. 12.1.1⁶, 24 дүгээр зүйлийн 24.1.2⁷ дахь заалт хэрэгжихгүй байгааг харуулж байна.

ТӨСӨВ, ҮНЭ БҮРДЭЛ

5. Зарим төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт удааширсан, төсөвт өртгийг нэмэгдүүлж нэмэлт гэрээ байгуулсан байна

Аудитад хамрагдсан нийт төсөл, арга хэмжээний анхны төлөвлөсөн төсөвт өртөг нь дунджаар 19.7 хувиар, гэрээний үнийн дүн 18.4 хувиар өсөж хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсан байна.

Зарим төсөл, арга хэмжээний гэрээний хугацааг 3-6 удаа сунгасан, 5-аас дээш жил үргэлжилсэн боловч 90-ээс доош хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Зарим төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхдээ барилгын ажлыг зураг төслийн дагуу гүйцэтгээгүй байна.

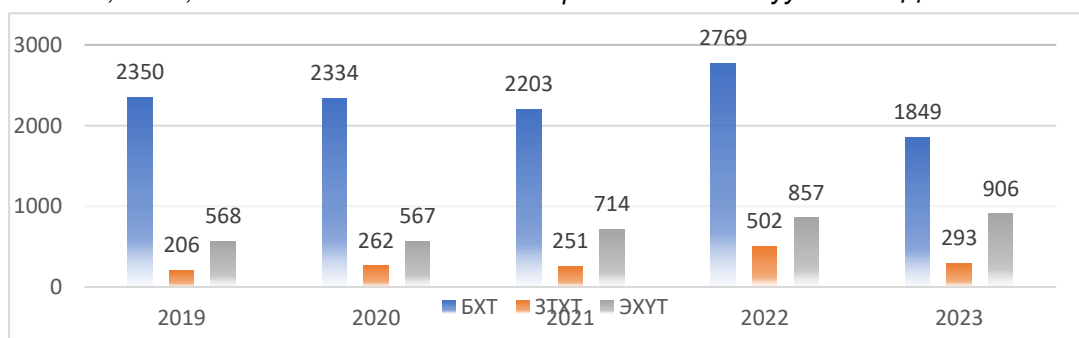
Захиалагчид нь барилга байгууламжийн ажлыг гүйцэтгэх гэрээний үүргийн биелэлтийг тухай бүр дүгнээгүй, гэрээний хэрэгжилтэд тавих хяналт хангалтгүй, гэрээт хугацаанд нь ашиглалтад оруулах талаар хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагаа нь үр дүнгүй байна.

Сангийн яам нь Төсвийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.6⁸, Засгийн газрын 2021 оны 160 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам”-ын 2.1.1.1⁹, 2.1.2.12¹⁰ - д тус тус заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлээгүй байна.

6. Төвүүдийн үйл ажиллагаанд хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ хийх, ажлын үр дүнг тооцох шаардлага үүссэн байна

Барилгын хөгжлийн төв, Зам тээврийн хөгжлийн төв, Эрчим хүчний үндэсний төв нь барилга байгууламжийн норм нормативын баримт бичиг боловсруулах, зураг төслийг боловсруулах, магадлах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэчийг шалгаруулах, хэрэгжүүлэхэд хяналт тавих, санхүүжилт олгох, ашиглалтад хүлээн авах зэрэг барилга байгууламжийн бүх үйл ажиллагаанд оролцох чиг үүрэгтэй байна. Дээрх байгууллагууд нь 2019-2023 онуудад нийт 16,631.0 ширхэг магадлалын дүгнэлтийг баталгаажуулсан байна.

Дүрслэл 8. БХТ, ЗТХТ, ЭХҮТ-ийн 2019-2023 оны хооронд баталгаажуулсан МЭД

⁶ эрх бүхий байгууллагаас олгосон газрын зөвшөөрөл, зургийн даалгавар, норм, нормативын баримт бичиг, стандарт, технологийн даалгавар, тоног төхөөрөмжийн паспорт, техникийн нөхцөл, инженер хайгуулын судалгаанд үндэслэн боловсруулагдсан байх;

⁷ барилга байгууламжийн байршил, байгаль, цаг уурын нөхцөл, газар чөлөөлөх асуудлыг тусгасан байх,

⁸ Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн гүйцэтгэлд хяналт тавих,

⁹ Төслийн саналыг энэ журамд зааснаар хүлээн авах, нэгтгэх, төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт, хяналтыг хэрэгжүүлэх,

¹⁰ Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжсэн болон хэрэгжүүлж байгаа төслийн хэрэгжилттэй танилцах, түүний мөрөөр холбогдох арга хэмжээ авах

7. Магадлал хийх хүний нөөц хангалтгүй байна

БХБС-ын 2019 оны 213¹¹ дугаар тушаалаар баталсан журмын 2.1¹² дэх заалтад иргэний хувьд 2.2.2-т “*зураг төслийн байгууллагад тухайн мэргэжлийн чиглэлээр 15-аас доошгүй жил ажилласан байх*” гэж заасан нь зураг төслөөс бусад чиглэлээр ажиллаж буй инженерүүдийн, хуулийн этгээдийн хувьд 2.3.3-т “*барилга байгууламжийн зураг төсөлд магадлал хийх чиглэл тус бүрээр 2-оос доошгүй орон тооны эксперттэй байх бөгөөд хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан байх*” гэж заасан нь тухайлсан чиглэлд үйл ажиллагаа явуулж буй ААН-ийн өрсөлдөх чадварыг хязгаарласан байна.

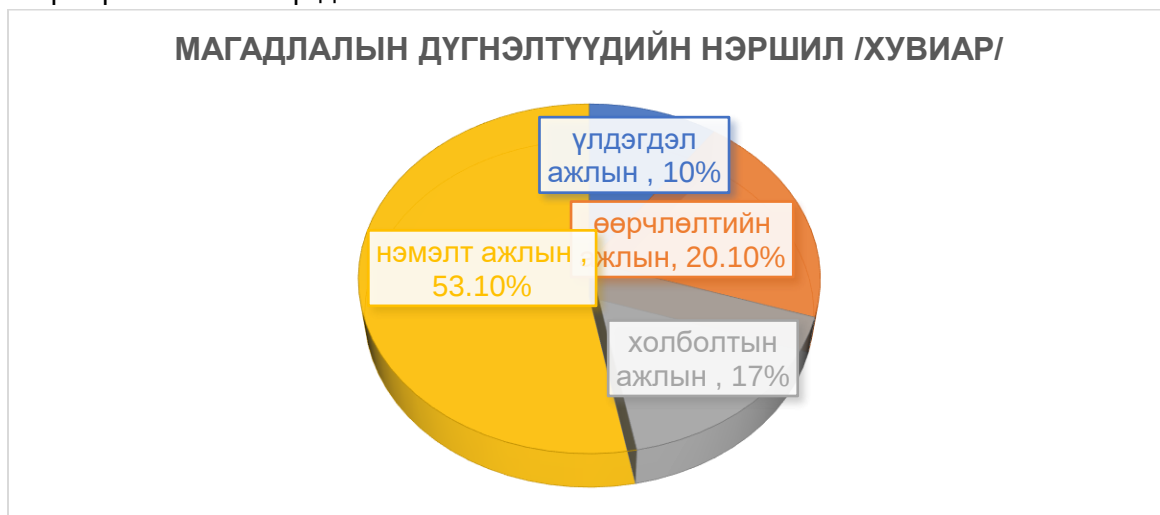
Улсын хэмжээнд авто замын барилга, байгууламжийн төсөвт магадлал хийх эрх авсан эксперт 3 байгаа нь хүний нөөц хангалтгүй байгааг харуулж байна.

Барилга байгууламжийн зураг төсөлд магадлал хийх иргэн, хуулийн этгээдийг шалгаруулахдаа мэргэжил, ажилласан байдлаар хязгаарласан байдалд хяналт, шинжилгээ хийж, экспертийн тоо цөөн, ачаалал их байх, магадлалын дүгнэлт чанаргүй болох эрсдэлийг арилгах шаардлагатай байна.

8. Магадлалын нэгдсэн дүгнэлтийг нэгдсэн загварт оруулах шаардлагатай байна

Магадлалын дүгнэлтийн нэршил янз бүр, нэгдсэн загвар маяггүй, нэмэлт ажлын магадлалын дүгнэлтэд барилга угсралтын ажлын нийт төсөвт өртгийг тусгахгүй байгаа зэрэг нь захиалагч, гүйцэтгэгч нарт ойлголтын зөрүү үүсэх, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд илүү, дутуу дүнгээр тусгах эрсдэлийг бий болгож байна.

Аудитад хамрагдсан нийт 313 төсөл арга хэмжээний магадлалын дүгнэлтүүд дараах нэршлээр гарсан байна. Үүнд:

Үүнээс 103 төсөл, арга хэмжээний нэмэлт ажлын магадлалууд нь дараах утгатай байна. Үүнд:

- Анхны магадлалаар баталгаажсан зураг төсөл, төсөвт орхигдсон болон дутуу тооцогдсон ажлаар;
- Захиалагчийн хүсэлтээр гүйцэтгэсэн нэмэлт ажлын тоо хэмжээгээр;
- Газрын байршил өөрчлөгдсөнөөс үүссэн ажлын тоо хэмжээгээр;
- Худалдан авах ажиллагаанд тусгаадаагүй нэмэлт ажлын тоо хэмжээгээр;
- Анхны ажил гүйцэтгэх гэрээнд тусгаадаагүй ажил зэрэг байна.

¹¹ “Журам батлах тухай”

¹² 2.1.Барилгын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2, 25.3, 25.5, 25.8 дахь заалтад заасан барилга байгууламжийн зураг төсөлд магадлал хийх иргэн, хуулийн этгээдэд магадлал хийх эрх олгох сонгон шалгаруулалтад энэ журмын 2.2 болон 2.3-т заасан шаардлагыг хангасан иргэн, хуулийн этгээд оролцоно.

9. Барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсөвт өртгийн тооцоог гүйцэтгэж байгаа инженер, төсөвчин, экспертүүдийн ур чадварыг сайжруулах, ёс зүйн хариуцлагыг өндөржүүлэх шаардлагатай байна

Магадлалаар баталгаажсан төсвийн тооцоонд ажлын тоо хэмжээ орхигдуулснаас шалтгаалж, дахин магадлал хийсэн ба зарим барилга байгууламжийн нэмэгдэл зардлын төсвийг тооцохдоо холбогдох норм дүрмийг баримтлаагүй байна.

Барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсвийн тооцоонд илэрсэн эдгээр алдаа зөрчил нь Барилгын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.1¹³, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2020 оны 30 дугаар тушаалын хавсралтаар баталсан “Төсөв зохиох дүрэм”-тэй нийцэхгүй байна. Мөн алдаатай боловсруулсан төсвийн тооцоог магадлалаар баталгаажуулсан байгаа нь Засгийн газрын 2019 оны 108 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах магадлал хийх дүрэм”-д нийцэхгүй байна.

Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2016 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 203 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар “Барилга байгууламжийн нэгж хүчин чадлын жишиг үнэлгээг хэрэглэх дүрэм” /БД 81-106-16/, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2017 оны 114 дүгээр тушаалаар “Барилга байгууламжийн үнийн индекс тооцох дүрэм” /БД 81-105-17/, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2022 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн 206 дугаар тушаалын хавсралтаар “Барилгын төсөвт өртгийн өөрчлөлтийг томсгосон хэлбэрээр тооцох аргачлал” /БД 81-104-22/-ыг тус тус баталсан боловч хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд мөрдөх эрх зүйн орчин бүрдээгүй байна.

Гүйцэтгэгч шалгаруулах худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа тендерийн баримт бичигт барилга байгууламжийн төсвийн анхан шатны баримт бичиг болох нэг бүрчилсэн төсвийн тооцоо, үе шатны ажлын тоо хэмжээг үндэслэн зохион байгуулж байгаа нь “*төсвийн тооцоонд ажлын тоо хэмжээ орхигдуулсан, дутуу тооцсон гэх*” асуудлаар төсөвт өртөг нэмэгдэх эрсдэлийг үүсгэж байна.

Барилга байгууламжийн төсөвт өртгийг төлөвлөхдөө ажлын үе шат бүрээр тооцож нэг бүрчилсэн төсвийн тооцоог ашиглаж байгаагаас төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртөг харилцан адилгүй тогтоогдож байх ба төсөвчний ур чадвар, ёс зүй, ажлын үндэслэл болон материалын үнийн сонголт нөлөөлж байна.

Барилга байгууламжийн зураг төслийн эх хувь зөвхөн зураг төсөл зохиогч, гүйцэтгэгчид хадгалагдаж, барилга байгууламжийг ашиглалтад орсны дараа Төрийн архивд хүлээлгэн өгч байгаа нь Засгийн газрын 2019 оны 108 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах магадлал хийх дүрэм”-ийн 7.1¹⁴, 7.2¹⁵ дахь заалттай нийцэхгүй байна.

Мөн магадлалаар баталгаажсан зураг төсөл, төсвийн тооцооны хуудас бүрийг тамга, тэмдгээр баталгаажуулахгүй байгаа нь төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх явцад зураг төсөлд тусгагдаагүй, орхигдсон гэх үндэслэлээр төсөвт өртөг нэмэгдүүлэх эрсдэлийг үүсгэх магадлалтай тул дүрмийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах шаардлагатай байна.

¹³ Батлагдсан зураг төсөлд үндэслэсэн байх,

¹⁴ Захиалагч магадлалын дүгнэлт, эх загвар зураг /эскиз/, иж бүрэн ажлын зураг төслийг цахим (PDF форматаар CD хэлбэрт хөрвүүлэх) хэлбэрээр, барилга байгууламжийн төсвийг цахим болон цаасан хэлбэрээр энэ дүрмийн 6.1-д заасан байгууллагын архивт зохих журмын дагуу хүргүүлнэ,

¹⁵ Барилгын тухай хуулийн 25.5-д заасны дагуу зураг төсөлд өөрчлөлт орсон тохиолдолд тухайн хэсэгт хийгдсэн магадлалын дүгнэлтийг архивын эх материалд хавсаргана.

- Тайланд тусгагдсан 1,617,352.3 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 313 төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгийг 823,514.8 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэх санал ирүүлснийг 120,222.0 сая төгрөгөөр бууруулж 703,292.8 сая төгрөгөөр баталгаажууллаа.
- Тус 313 төсөл, арга хэмжээний нийт төсөвт өртгийг холбогдох байгууллагуудын магадлалын дүгнэлтээр 2,560,132.5 сая төгрөгөөр баталгаажуулсныг аудитаар 77,483.3 сая төгрөгөөр буурууллаа.
- Төсөвлөлтийн шаардлага хангахгүй төсөл, арга хэмжээг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгасан, дэд бүтцийн асуудлыг шийдвэрлээгүй, хэрэгжих явцад зураг төсөлд өөрчлөлт оруулсан зэргээс шалтгаалан төсөвт өртөг өсөж, улсын төсөвт ачаалал үүсгэж байна.
- Төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх үе шатанд Төсвийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль, журам жил бүр зөрчигдөж байгаа шалтгааныг тодруулан үүсэж байгаа үр дагаврыг арилгахад дэмжлэг үзүүлэх хууль, эрх зүйн шинэчлэлт хийх, хариуцлагын тогтолцоог өөрчлөх шаардлага үүссэн байна.
- Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа магадлалаар баталгаажсан иж бүрэн зураг төсөлд үндэслэхгүй байгаа нь тендерт шалгарсан компанид давуу байдал бий болгож байна.
- Барилга байгууламжийн төсвийн анхан шатны баримт бичиг болох нэг бүрчилсэн төсвийн тооцоо, үе шатны ажлын тоо хэмжээнд үндэслэн худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж байгаа нь төсвийн тооцоонд ажлын тоо хэмжээ орхигдуулсан, дутуу тооцсон гэх асуудлаар төсөвт өртгийг нэмэгдүүлэх эрсдэлийг үүсгэж байна.
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт, гүйцэтгэл, төсөвт өртгийн нэмэгдэл зардлын тооцоонд салбарын хяналт хэрэгжүүлээгүй, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дотоод аудит хийгээгүй, алдаа зөрчлийг тухай бүр арилгаагүй байгаа нь хяналтын тогтолцоо алдагдсаныг харуулж байна.
- Барилга байгууламжийн зураг төсөл, төсөвт өртгийн тооцоог гүйцэтгэж байгаа инженер, төсөвчин, экспертүүдийн ур чадварыг сайжруулах, магадлал хийх үйл ажиллагаанд өрсөлдөөнийг бий болгох шаардлагатай байна
- Төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхдөө барилга байгууламжийн нэг бүрчилсэн төсвийн тооцоог ашиглаж байгаа нь барилга байгууламжийн төсөвт өртгийг харилцан адилгүй төлөвлөх шалтгаан болж байна.
- Төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгийг тооцох, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх үе шатанд ашиглах төсвийн тооцоо, норм нормативын баримт бичгийг шинэчлэх, эрх зүйн орчныг сайжруулах шаардлага үүссэн байна.

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

Монгол Улсын Их Хуралд толилуулах нь:

Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд жишиг үнэ, үнийн индекс, томсгосон норм үнэлгээг хэрэглэх эрх зүйн орчныг бий болгох,

Монгол Улсын Ерөнхий сайдад:

Барилга байгууламжийн эдийн засаг, төсөв, үнэ бүрдлийн норм, нормативын баримт бичгийг олон улсын стандартад нийцүүлэн шинэчлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх;

Төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртгийг тооцох, магадлал хийх тогтолцоог үнэлэх, төсөвт өртөг нэмэгдэх нөхцөл байдлыг тодорхойлж, эрсдэлийг удирдах;

Барилга байгууламжийн зураг төсөлд магадлал хийх үйл ажиллагаанд хяналт хийж, холбогдох хууль, дүрэм, журмын хэрэгжилтийг тооцож, иргэн, хуулийн этгээдийн магадлал хийх эрх олгох үйл ажиллагаанд тэгш өрсөлдөөнийг бий болгох;

Эрчим хүчний үндэсний төв ТӨХХК, Барилгын хөгжлийн төв ТӨҮГ, Зам тээврийн хөгжлийн төв ТӨҮГ-ийн тогтолцооны зохистой байдалд дүгнэлт гаргаж, шаардлагатай бол чиг үүргийн өөрчлөлтийг хийх,

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт:

Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт, гүйцэтгэл, санхүүжилт, төсөвт өртөгт дотоод аудитыг тогтмол хугацаанд гүйцэтгэж хэрэгжилтийг тайлагнадаг байх,

Эрчим хүчний үндэсний төв ТӨХХК, Барилгын хөгжлийн төв ТӨҮГ, Зам тээврийн хөгжлийн төв ТӨҮГ-ын захирал нарт:

Магадлалын дүгнэлтийн нэршил янз бүр, нэгдсэн загвар маяггүй, нэмэлт ажлын магадлалын дүгнэлтэд барилга угсралтын ажлын нийт төсөвт өртгийг тусгахгүй байгаагаас захиалагч гүйцэтгэгч нарт ойлголтын зөрүү үүсэх, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд илүү, дутуу дүнгээр тусгах эрсдэлийг арилгаж, нэгдсэн загварт оруулж, баталгаажуулах

Аудитын явцад илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн /сая.төг/		Үүнээс							
				Зөвлөмж		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Хууль хяналтын бусад байгууллагад шилжүүлсэн	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Засгийн газар	1	0	1	0						
2	Сангийн яам	1	0					1	0		
3	Барилга, хот байгуулалтын яам	1	0					1	0		
4	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар /13 ТЕЗ/	1	0	1	0						
5	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар	1	0					1	0		
6	Барилгын хөгжлийн төв ТӨҮГ	1	0	1	0						
7	Эрчим хүчний үндэсний төв ТӨХХК	1	0	1	0						
8	Зам тээврийн хөгжлийн төв ТӨҮГ	1	0	1	0						
	ДҮН	8	0	5	0	0	0	3	0	-	-